

УДК 614.47-053.4:304

Ү.С. Самарова, Ж.Е. Калбагаева*

Семей қаласының Мемлекеттік медицина университеті,
*«Қоғамдық денсаулық сақтау» мамандығы бойынша магистрант**МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫ ВАКЦИНАЦИЯЛАУДА
ӘЛЕУМЕТТІК-ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ****Тұжырым**

Бұл мақалада мектепке дейінгі жастағы балалар ата-аналар арасында вакцинация жасаудан бас тарту себептері ашып көрсетілген. Вакцинация жасау кезінде қарастырылатын негізгі ережелер мен талаптар бар екені атап көрсетілген. Сонымен қатар, екпе жасаудан кейін болатын кері байланыстардың алдын алу шаралары атап көрсетілген.

Негізгі сөздер: вакцинация, иммунизация, көрсеткіш

Тақырып өзектілігі:

Қазақстан Республикасының Президентінің «Саламатты Қазақстан» бағдарламасының 2012 жылғы Халыққа жолдауында айтылғандай тұрғылықты жерлердің халық денсаулығын нығайту, медициналық көмектің қолжетімділігін, уақыттылығын, сапасын қамтамасыз ету. Денсаулық жүйесінің қазіргі кезеңдегі өзгертілуінде қазыналық – сақтандыру қағидасы бойынша жұмыс істеу, сонымен қатар экономикалық тетіктерін өбден жетілдіру.

Вакцина жасалған иммунология аймағында үлкен көрсеткіш болғанымен, екпе жасалған аймақтарда аурушандық әлі кездесіп отырады. Бұл адамдар арасында соматикалық, жұқпалы және аллергиялық патологияның болуымен екіншілік иммунды жетіспеушілікпен байланысты. Барлық қолайсыз себептердің бірі иммунизация қолайсыз ортада жүреді, оның есебінен қорғаныш антиденелердің пайда болуы жеткіліксіз болады. Ата – аналар арасында екпе жасауда әртүрлі себептермен қарсылық көрсетеді. Бұл алдын алу екпелерді жүргізуде арнайы қажеттілікпен және екпе жасауда адамдарды жақсылап дайындап жүргізу керек.

Жұмыс мақсаты:

Мектепке дейінгі жастағы балаларды вакцинациялауда әлеуметтік-психологиялық негізгі аспектілерін кездесу жиілігін зерттеу

Тапсырмалар:

1. Мектепке дейінгі жастағы балаларды вакцинациялауда әлеуметтік-психологиялық негізгі аспектілерін кездесу жиілігін, себептерін анықтау

2. Мектепке дейінгі жастағы балаларды вакцинациялауда әлеуметтік-психологиялық негізгі аспектілерін алдын алу шараларын ұйымдастыру

Қазіргі таңда көптеген ата-аналар үшін саласы және маңызды рөл атқарады: кішкентай сәбилеріне екпе жасату қазіргі таңда дұрыс шешім бе?

Ересек адамдар бұл шешімді өз еркімен қабылдай алады, ал балалар үшін бұл шешімді ата-аналары немесе заңды асырап алушы адамдар қабылдайды. Осындай құқықтар Қазақстан Республикасының Кодексінде 18.09.09ж. «Денсаулық сақтау саласы және халық денсаулығы туралы» (93 бет) көрсетілген, науқас немесе заңды тұлға қандайда бір медициналық көмектен бас тарта алады, тек барлық талаптармен мен ережелермен танысу керек.

Сондықтан, дәрігер ата-аналардың келісімсіз балаға екпе жасау немесе қандай да бір дәрілерді (алдын алу шаралары ретінде де) бере алмайды. Екпеден бас тарту қағаз жүзінде тіркелу керек. Халық арасындағы «міндетті екпелер» ұғымы кеңінен

таралған. Бұл ҚР ұлттық алдын алу күнтізбесіне кіретін екпелер. ҚР министрлігі тегін алынатын екпе құрамын, мерзімін сақталу шарттарын қарастырып бекітеді. Осы екпелер «міндетті екпелер» қатарына кіреді, бірақ бұл екпелерден де бас тарту құқығы бар.

Статистикадаға жүгінсек, біздің елімізде төрт адамның біреуі балаларына екпе жасаудан бас тартады. Шынымен де екпелер әртүрлі аллергиялық реакциялар, асқынулар әкелуі мүмкін, бірақ бұл көбінесе дәрігердің толыққанды тексеру жүргізбеу салдарынан болады. Әр екпе алдында балаларды толық тексеріп, ата-аналармен сұхбат жүргізіліп отырылуы тиіс. Процедура жасалғаннан кейін балада мазсыздық, температура болуы мүмкін екендігін, сонымен қатар, бас тартқан жағдайда қандай салдарға ұшырауы мүмкін екенін ашып айту керек. Мүмкін сол кезде ата-аналар қорқынышы сейіледі.

“2010 жылдың 1 желтоқсанынан бастап балалар үшін пневмококты инфекциясына қарсы екпе жасау республика бойынша екі аймақта басталды: Шығыс Қазақстан және Маңғыстау облыстары – басқа да аймақтарды қамтиды және 2015 жылға қарай барлық Республика бойынша енгізілмек”, - деп денсаулық сақтау министрлігінің хатында көрсетілген.

Қазіргі таңда ерте жастағы балалар арасындағы тыныс алу жолдарының аурулары өзекті мәселе. Бүкіл әлемдік денсаулық сақтау ұйымының мәліметі бойынша, әлемде жыл сайын пневмококтармен шақырылатын аурудан 1,6 млн. адамдар, соның ішінде 0,7 – 1 млн. бес жасқа дейінгі балалар қайтыс болады.

Қазақстанда тыныс алу жүйесінің аурулары бойынша 14 жасқа дейінгі балалар алады 48,4%. 5 жасқа дейінгі балалар өлімі негізінен респираторлы (ЖРВИ, пневмония) және ішек инфекциясына байланысты. Респираторлы инфекция арасында 60% құрайды.

“Республиканың алдын алу мақсатында екпе жасау күнтізбе қатарына екі айлық сәбилер үшін пневмококты инфекциясына қарсы вакцинация енгізу - бес жасқа дейінгі балалар арасындағы аурулар көрсеткішін 50%, өлім көрсеткішін - 20% төмендетті”, - денсаулық сақтау министрлігінің хатына көрсетілген.

2008 жылы 1016 аналар өз баласына екпе жасаудан бас тартқан, көбінесе : Қарағанды, Павлодар, Оңтүстік Қазақстан, Солтүстік Қазақстан және Алматы қаласында.

Сондықтан вакцинация жүргізу мақсаты мен міндеттері тек медициналық қызметкер үшін ғана емес сонымен қатар барлық тұрғындар үшін де таныс болу керек.

Қазақстан Республикасы үшінші жыл қатарынан Европа мемлекеттерімен бірге Европалық иммунизация апталығына қатысып келеді. Бұл шараның мақсаты халық арасында иммунизация түсігін толық аша отырып, оның алатын ролін көрсете білу.

Осы шара арқасында соңғы 10 жыл ішінде вирусты гепатит «В» ауруы халық арасында 4 есеге, қызылша ауруы 72 есеге, дифтерия 3,6 есеге, паротит ауруы 37 есеге азайған. 1995 жылдан бастап елеімізде полиомиелит ауруы кездеспеген.

Сонымен қорытындылай келсек, мектеп жасына дейінгі балаларды вакцинациялауда ата-аналарды өз құқықтарымен медицина қызметкерлері таныстырып отыру керек. Статистикаға жүгінсек, екпе жасалғаннан кейін аурулар саны соңғы жылдар ішінде төмендеп келеді. Бұл көрсеткіштер халықтың әлеуметтік

жағдайына да тікелей әсер етеді. Вакцинациялаудың тиімді әсерінің болуы халықтың сенімін арта түспек.

Әдебиеттер:

1. Государственная программа развития здравоохранения Республики Казахстан «Саламатты Қазақстан» на 2011 – 2015 годы, утвержденная Указом Президента РК от 29 ноября 2010 года № 1113; <http://adilet.zan.kz/rus/docs/U1000001113/links>
2. Кодекс республики казахстан о здоровье народа и системе здравоохранения (с изменениями и дополнениями по состоянию на 04.07.2013 г.). (93с.)
3. <http://almaty.rcrz.kz/ru/chto-takoe-enz-ru>
4. <http://investobserver.info/differencirovannaya-oplata-truda-medicinskogo-personala/>

Аннотация

СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВАКЦИНАЦИИ ДЕТЕЙ В ДОШКОЛЬНОМ ВОЗРАСТЕ

У.С. Самарова, Ж.Е. Калбагаева*

Государственный медицинский университет города Семей

*Магистрант по специальности «Общественное здравоохранение»

В данной статье раскрыты причины отказа родителей от вакцинации детей в дошкольном возрасте. Представлены основные правила по проведению вакцинации. А также рассмотрены мероприятия по профилактике осложнений после вакцинации.

Ключевые слова: вакцинация, иммунизация, результат.

Summary

SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF VACCINATION OF PRESCHOOL CHILDREN

U.S. Samarova, Zh. Kalbagayeva*

State medical university of Semey city

*Master's degree on speciality the "Public health"

In this article reasons of refuse of parents are exposed from the vaccination of children of preschool age. Basic rules are presented on realization of vaccination. And also events are considered on the prophylaxis of complications after a vaccination.

Key words: vaccination, immunization, result.

УДК 616.895-159.944.4

А.А. Алмагамбетова¹, Л.К. Тусупбаева², А.Б. Джумакова², Г.К. Бурханова², Д.О. Ташмаганбетова³

¹Государственный медицинский университет города Семей,

²ҚГКП «Центр психического здоровья», г.Семей,

³Городская поликлиника №16, г. Алматы

ПСИХОЛОГО-ПСИХИАТРИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ СТРЕССОУСТОЙЧИВОСТИ ПРИ ПОГРАНИЧНЫХ НЕРВНО-ПСИХИЧЕСКИХ РАССТРОЙСТВАХ

Резюме

Данное исследование посвящено изучению компонентов, основных путей и способов формирования стрессоустойчивости у больных с пограничными нервно-психическими расстройствами. Обследовано 65 пациентов, из них женщин - 48 (73,9%), мужчин 17 (26,1%), которые наблюдались в динамике в ходе лечения. Проведение социально-психологических тренингов актуально для повышения стрессоустойчивости. В результате применения дифференцированной, комплексной психотерапии отмечалась положительная клиническая динамика в психическом состоянии пациентов, исчезновение или значительное уменьшение интенсивности жалоб больных, мобилизация скрытых ресурсов, снижался уровень ситуативной и личностной тревожности.

Ключевые слова: стресс, стрессоустойчивость, комплексный подход, психоэмоциональный статус, пограничные нервно-психические расстройства, уровень ситуативной и личностной тревожности.

Актуальность темы. Актуальность исследования стрессоустойчивости обусловлена, прежде всего, тем, что современный человек постоянно подвергается воздействию стрессоров (причин, вызывающих стрессовое состояние). Сила их воздействия для разных людей

различна и зависит от многих факторов: от возраста и пола, уровня восприимчивости, особенностей характера, времени суток и времени года и т.д. Так или иначе, стрессоры воздействуют на всех, и всем требуются способы защиты от стресса. В современном мире про